

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

โอวาท ๓ (๒)

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

ครูภากร อุปการแก้ว

โอวาท ๓ (๒)

จุดประสงค์

๑. นักเรียนอธิบายความหมายและ
ความสำคัญของหลักธรรม
ที่เกี่ยวข้องกับโอวาท ๓
(เบญจธรรม, กุศลมูล ๓ และพละ ๔)
ได้ถูกต้อง

จุดประสงค์

๒. นักเรียนปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่
เกี่ยวข้องกับโอวาท ๓
(เบญจธรรม, กุศลมูล ๓ และพละ ๔)
ได้ถูกต้อง

จุดประสงค์

๓. นักเรียนอภิปรายถึงความสำคัญ
และประโยชน์ของการศึกษา
เรื่อง โอวาท ๓ ได้อย่างมีเหตุผล

พระราชนิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ
His Majesty King Bhumibol Adulyadej

เรื่อง

พระมหาชนก

The Story of

MAHAJANAKA

พระมหาชนก

พระเจ้ามหาชนก กษัตริย์แห่งกรุงมิถิลา มีพระราชโอรสสอง
พระองค์ พระนามว่า “อริกฐชนก” และ “โปลชนก”
เมื่อพระองค์สวรรคตแล้ว พระอริกฐชนกได้ครองราชสมบัติและ
ทรงตั้งพระโปลชนกเป็นอุปราช พระโปลชนกทรงรับใช้
พระอริกฐชนกด้วยความรักดีมาโดยตลอด

พระมหาชนก

แต่อำมาตย์ผู้ใกล้ชิดได้กราบทูลพระอริกษุชนก คอยใส่ร้าย
ว่าพระอุปราชโปลชนกคิดไม่ซื่ออยู่บ่อยครั้ง พระอริกษุชนก
จึงมีพระราชบัญชาให้จองจำพระโปลชนก พระโปลชนก
ได้ตั้งจิตอธิษฐานให้เครื่องจองจำหักทำลายลง และ
สามารถหลบหนีไปยังชายแดนกรุงมิถิลาได้

พระมหาชนก

มีผู้คนเห็นใจในความไม่เป็นธรรมที่พระโพลชนกได้รับและได้เข้ามาสวามิภักดิ์จำนวนมาก พระองค์จึงตัดสินใจตัดสินพระทัยนำทัพกลับมายังกรุงมิถิลา เกิดการสู้รบและพระอริฏฐชนกสวรรคตราชสมบัติตกเป็นของพระโพลชนก “พระเทวี” มเหสีของพระอริฏฐชนกซึ่งกำลังทรงครรภ์จึงปลอมตัวหนีออกนอกเมืองแล้วเสด็จไปจนถึงเมืองกาลจัมปากะ

พระมหาชนก

ต่อมาพระเทวีมีพระประสูติกาล ตั้งพระนามพระโอรสตาม
พระอัยกาว่า “มหาชนก” เมื่อพระมหาชนกเจริญวัยขึ้นและ
ได้ทราบความจริง ก็คิดจะไปค้าขายตั้งตัว แล้วจะเอาเงินทุน
ที่ได้จากการค้าขายมาใช้ในการชิงราชสมบัติคืน จึงนำเอา
สมบัติกึ่งหนึ่งของพระมารดาไปขาย แลกเป็นสินค้าออกเรือ
ไปยังสุวรรณภูมิ

พระมหาชนก

ระหว่างทางในมหาสมุทร เรือต้องพายุ
ล่มลง ลูกเรือตายหมดตั้งแต่พระมหาชนก
รอดผู้เดียว ทรงอดทนว่ายน้ำในมหาสมุทร
ด้วยความเพียร ๗ วัน ๗ คืน จนได้พบ
นางมณีเมขลา เมื่อนางมณีเมขลาได้โต้ตอบข้อ
ธรรมะกับพระมหาชนกจนเป็นที่พอใจแล้ว
นางจึงอุ้มพระมหาชนกไปส่งยังมิถิลานคร

พระมหาชนก

ฝ่ายมิลินทร พระโปลชนกได้ประचार
และเสด็จสวรรคต เหลือเพียงพระราชธิดานาม
“สีวลีเทวี” ก่อนสวรรคตทรงตั้งปริศนาเรื่อง
ชุมทรัพย์ทั้งสิบหกไว้สำหรับผู้จะขึ้นครองราชย์
ต่อไป แต่ไม่มีผู้ใดไขปริศนาได้ เหล่าอำมาตย์
จึงได้ประชุมกันแล้วปล่อยราชรถ ราชรถก็แล่น
ไปยังพระแท่นที่พระมหาชนกบรรทมอยู่

พระมหาชนก

เหล่าอำมาตย์จึงเชิญเสด็จขึ้น
ครองราชย์และอภิเษกกับสีวลีเทวี
ทรงไขปริศนาต่าง ๆ ได้ และทรง
ครองราชสมบัติโดยธรรม

คำถามชวนคิด

พระมหาชนก
เป็นผู้มีคุณธรรมใดบ้าง

พระมหาชนก เป็นผู้มีความเพียรพยายาม
ว่ายนํ้าอยู่ในมหาสมุทรถึง ๗ วัน โดยไม่ยอมแพ้
เป็นผู้ประกอบสัมมาอาชีวะ ประกอบอาชีพค้าขาย
ด้วยความสุจริต เป็นผู้มีความเมตตากรุณา อภัย
ให้กับผู้ที่คิดร้ายต่อพระองค์และพระบิดามารดา

โอวาท ๓

เป็นหลักธรรมซึ่งเป็นหัวใจหลักของพระพุทธศาสนา

ไม่ทำ
ความชั่ว

ทำความดี

ทำจิตใจ
ให้บริสุทธิ์

การทำความดี

การประพฤติปฏิบัติที่ดีทางกาย ทางวาจาและทางใจ ซึ่งหลักธรรมที่สนับสนุนการทำความดี ได้แก่

เบญจธรรม

กุศลมูล ๓

พละ ๔

เบญจธรรม

เบญจธรรม

ข้อพึงปฏิบัติ ๕ ประการ คู่กับเบญจศีล
ที่เป็นข้อห้าม ส่วนเบญจธรรม เป็นข้อปฏิบัติ

เบญจธรรม

๑. ความเมตตา กรุณา
คิดปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข
และปราศจากทุกข์ ช่วยเหลือ
คนและสัตว์

“โลโกปตฺถมภิกขา เมตฺตา”
เมตฺตาธรรม คำจุนโลก

พุทธพจน์

เบญจธรรม

๒. สัมมาอาชีวะ การ
ประกอบอาชีพสุจริตและ
ไม่สนับสนุนให้คนทำผิดศีล ๕

สัตตถวณิชา คือ
การขายอาวุธ

วิสวณิชา คือ
การค้าขายยาพิษ

มิจฉาวณิชา

สัตตตวณิชา คือ
การค้าขายมนุษย์

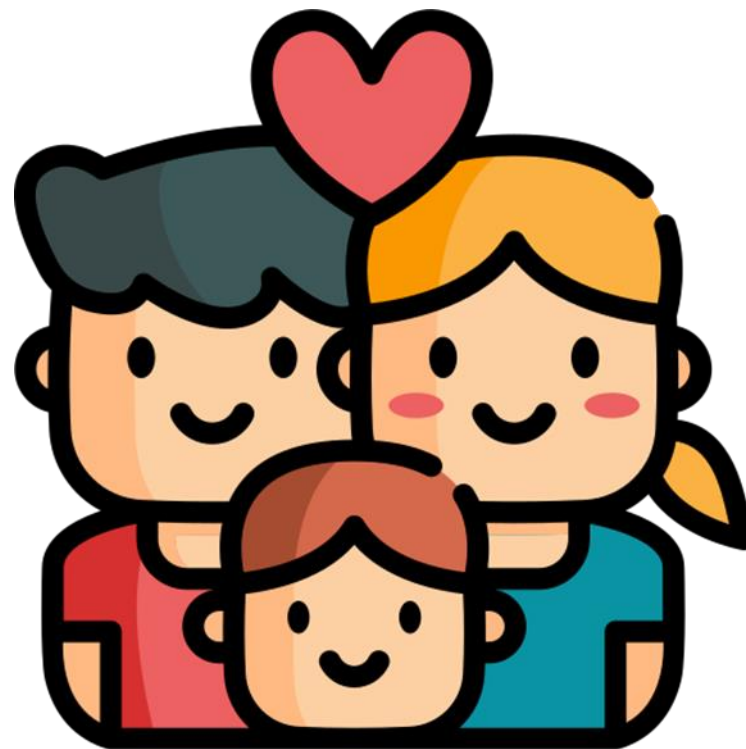
มัชชวณิชา คือ
การค้าขายสุรา
และของมึนเมา

มังสวณิชา คือ
ค้าขายสัตว์เป็นยังมีชีวิต

เบญจธรรม

๓. กามสังวร ความสำรวม
ในกาม มีความพอใจในคู่ครอง
ของตน ไม่ล่วงละเมิดคู่ครอง
ของผู้อื่น

เบญจธรรม

๔. สัจจะ การมีวาจาสัตย์
พูดความจริง พูดแต่สิ่งที่มี
ประโยชน์ พูดจาไพเราะสุภาพ

เบญจธรรม

๕. สติสังวร การมีสติสัมปชัญญะ
การรู้ตัวอยู่เสมอ และกระทำ สิ่งต่าง ๆ
ได้อย่างถูกต้อง

คนมีสติ
เหมือนมีสิ่งนำโชค
ตลอดเวลา

หลวงพ่อินทร์ถวายเป็นสนุตุสโก

กลุ่มสมาธิ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Perzibear / pixabay.com

ขอบคุณเจ้าของภาพ
ดินสอสี

กุศลมูล ๓

กุศลมูล ๓

ต้นเหตุแห่งความดี

อโลภาะ

อโทสะ

อโมหะ

อโลภะ

ความไม่โลภ ไม่มีจิตคิด
อยากได้อยากได้สิ่งของ
ของผู้อื่นมาเป็นของตน

อโหสະ

ความไม่โกรธ ไม่คิดทำร้าย
ผู้อื่น รู้จักการให้อภัย
อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยความสงบ

อโมหะ

ความไม่หลงเลอะเลือน
รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล สามารถ
แยกแยะได้ว่า สิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี

फल ६

พละ ๔

ธรรมอันเป็นพลัง ๔ ประการ ที่ทำให้ดำเนินชีวิตด้วย
มั่นใจ ไม่ต้องหวาดกลัวภัยต่าง ๆ

ปัญญาพละ

วิริยพละ

อนวัชพละ

สังคหพละ

ปัญญาพลละ

มีปัญญาเป็นกำลัง ในการ
ใช้แยกแยะว่า สิ่งใดควรทำ
แยกแยะได้อย่างถูกต้อง

วิริยพละ

มีความขยันหมั่นเพียรเป็นกำลัง
เช่น ขยันเรียน ขยันทำงาน

อนวัชชพละ (อะ-นะ-วัต-ชะ-พะ-ละ)

มีความสุจริต เป็นพลัง เมื่อ
ทำความดีเป็นสิริมงคลก็จะมีแต่
ความเจริญก้าวหน้า ไม่มีใคร
นินทาและไม่เสื่อมเสียชื่อเสียง

สังคหพละ (สัง-คะ-หะ-พะ-ละ)

การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
ทำให้เกิดความสามัคคี และ
ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม

กิจกรรม

นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์การทำความดี
ของพระมหาชนก ให้สอดคล้องกับ
เบญจธรรม กุศลมูล ๓ และพละ ๔

๑. เบญจธรรม

.....พระมหาชนกประกอบอาชีพพ่อค้าเป็นอาชีพสุจริต.....

๒. กุศลมุล ๓

.....อโทสะ พระมหาชนกไม่อาฆาตพยาบาทผู้ปลงพระชนม์พระบิดา.....

๓. พละ ๔

.....พระมหาชนก ใช้สติปัญญา ความมานะพยายาม.....

.....ในการช่วยเหลือตนเอง ว่ายนํ้าอยู่ในมหาสมุทร.....

๑. เบญจธรรม

.....

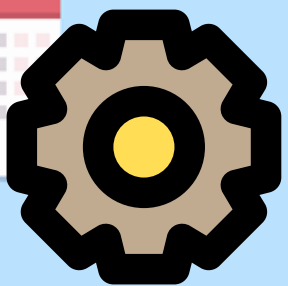
๒. กุศลมุล ๓

.....

๓. พลัะ ๔

.....

ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๖
เรื่อง โอวาท ๓ (๒)

คำชี้แจงในการทำ กิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนยกตัวอย่าง
การปฏิบัติตนตามหลัก
เบญจธรรม กุศลมูล ๓
และพละ ๔

คำชี้แจงบทบาท ครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๖ เรื่อง
โอวาท ๓ (๒)
๒. ครูให้นักเรียนลงมือทำใบงานได้
๓. ครูให้ความช่วยเหลือนักเรียนตาม
ความเหมาะสม

ใบงานที่ ๒ เรื่อง โอวาท ๓ (๒)

หลักธรรม	การปฏิบัติตามหลักธรรม
๑. เบญจธรรม	
๒. กุศลมูล ๓	
๓. พละ ๔	

สรุป

หลักธรรม	การปฏิบัติตนตามหลักธรรม
๑. เบญจธรรม	- มีความเมตตาต่อผู้อื่น มีความคิดปรารภนา จะให้ผู้อื่นเป็นสุขและปราศจากทุกข์ - ประกอบอาชีพสุจริต - พอใจในคู่ครองของตน - มีวาจาสัตย์ พูดความจริง และพูดจาไพเราะสุภาพ - การมีสติ รู้ตัวอยู่เสมอ กระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

สรุป

หลักธรรม	การปฏิบัติตามหลักธรรม
๒. กุศลมูล ๓	- เป็นบุคคลที่ไม่โลภ พอใจในสิ่งที่ตัวเองมี รู้จักการให้ และแบ่งปันผู้อื่น - เป็นบุคคลที่มีความเมตตา ปรารณาที่จะเห็นคนอื่น สัตว์อื่น อยู่อย่างไม่มีเวร ไม่มีภัย ไม่เบียดเบียนกัน - เป็นบุคคลที่รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้จักคุณ ของพ่อแม่ ของครูบาอาจารย์
๓. พละ ๔	ดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจ ไม่ต้องหวาดกลัวภัยต่างๆ ได้แก่ กำลังปัญญา กำลังความเพียร การกระทำที่ไม่มีโทษ กำลังการสงเคราะห์

บทเรียนครั้งต่อไป

โอบาท ๓ (๓)

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

